

การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

A STUDY OF THE NEED FOR TEACHING SUPERVISION OF TEACHER GROUP 3 IN THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นางสาวจุฑาภรณ์ เพิ่มแสงสถิตสุข *

Juthaporn Phoermsaengsathitsuk

อ.ดร. บุณทริกา บุลภักดี **

Buntarika Bulpakdi, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประชากร คือ โรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน 6 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ครูในโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความต้องการการนิเทศการสอนในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ครูมีความต้องการการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุด ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความต้องการการใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning ในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูมีความต้องการการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียนมากที่สุด และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูมีความต้องการการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และวิธีการการเรียนการสอนมากที่สุด

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: juthaporn.pm@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Buntarika.B@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to study the need for supervision of teachers in group 3 in the Secondary Educational Service Area Office 1. Data were gathered from 96 teachers who from four different schools and eight departments. The questionnaire was about the need for supervision in four aspects including curriculum, teaching and learning management, instructional materials, and measurement and evaluation on a five-point scale. The statistical analysis used in the study included frequency distribution, percentages, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows: the teachers in group 3 in the Secondary Educational Service Area Office 1 had an overall need for supervision in four aspects at a high level. It was shown that the highest need was for curriculum. When considering each aspect, the results showed as follows: 1) For curriculum, the teachers had the highest need for an analysis of the curriculum for teaching and learning management and the establishment of learning objectives in accordance with the curriculum. For teaching and learning management, teachers had the highest need for Active Learning approaches for teaching and learning management. Regarding instructional materials, teachers had the highest need for using the most suitable instructional materials for learning objectives, content, learning activities, and learners' interest. For measurement and evaluation, teachers had the highest need for measurement and evaluation in accordance with learning objectives, content, and teaching methods.

คำสำคัญ: ความต้องการ / การนิเทศการสอน / ครู

KEYWORDS: NEEDS / TEACHING SUPERVISION / TEACHER

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพของตนเองให้มีประสิทธิภาพและเต็มตามศักยภาพในการดำรงชีวิต และการเป็นพลเมืองที่ดีของ สังคมไทยและสังคมโลก ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในมาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุก คนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการ ศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตรา 24 ข้อที่ 5 ได้ กำหนดไว้ว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอน และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 6 มาตรา 47 และ 48 ได้

กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประเมินและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาจะช่วยในการพัฒนาคุณภาพของครู ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูนั้น มีวิธีการหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูได้เป็นอย่างดี คือ การนิเทศการสอน โดยการนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ วัชรฯ เล่าเรียนดี (2556) กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมกันและกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหรือระหว่างเพื่อนครู เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน นอกจากนั้นการนิเทศยังต้องเป็นความร่วมมือกันของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Glickman, Gordon, and Ross-Gordon (2010) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นงานที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความเจริญงอกงามในวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาครูให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการในโรงเรียนและเกี่ยวข้องกับครูโดยตรง จะเห็นได้ว่าการนิเทศการสอนมีความสำคัญต่อการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมให้ครูมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การนิเทศการสอนจึงเป็นกระบวนการหนึ่งในสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอนของครู โดยเน้นความร่วมมือ ความเป็นประชาธิปไตย และเน้นการช่วยเหลือสนับสนุน และบริการ (วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2556) รวมทั้งพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงต่อไป (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555)

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และโรงเรียนกลุ่มที่ 3 เป็นหนึ่งใน 6 กลุ่มโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีจำนวนทั้งหมด 11 โรงเรียน เมื่อศึกษาข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 และ 2559 พบว่ามีโรงเรียนในกลุ่มที่ 3 ที่มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ

จำนวน 6 โรง ซึ่งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทั้ง 5 รายวิชา ได้แก่ รายวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากครูผู้สอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 2559)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อทราบความต้องการการนิเทศการสอนได้ตรงตามความต้องการของครูผู้สอน เนื่องจากการนิเทศการสอนจะช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ความรู้ ความสามารถของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และช่วยพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน 6 โรงเรียน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนจาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน และครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน จากโรงเรียน 6 โรง ดังนั้น จำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ 96 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งที่จะศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต โดยใช้กรอบเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนของ อารมณ์ ใจเที่ยง (2553) มี 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สังกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนใน 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการสอนในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการสอนในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการสอนในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการสอนในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความต้องการการนิเทศการสอนในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการนิเทศการสอน
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นกรอบเนื้อหาของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบเนื้อหาและขอบเขตการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสม และครอบคลุมกรอบเนื้อหาและขอบเขตการวิจัยที่กำหนด รวมถึงความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบเครื่องมือ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าความเที่ยงตรงหรือความสอดคล้องของแบบสอบถาม
6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสานักนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 6 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามงานวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามด้วยตัวเอง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนของครู โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัย

ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ภาพรวมความต้องการการนิเทศการสอน ครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความต้องการการนิเทศการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความต้องการการนิเทศการสอนที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านหลักสูตร ครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร รองลงมา คือ การวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning ในการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ การจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมาะสมกับวัย ความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามลำดับ

ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน รองลงมา คือ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และวิธีการเรียนการสอน รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกต ฯลฯ และการสร้างข้อสอบแบบปรนัยและแบบอัตนัยให้ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยการศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนกลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยจะนำมาอภิปราย ดังนี้

ภาพรวมความต้องการการนิเทศการสอน

ผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีความต้องการการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตร สังเกตได้ว่าการที่ครูมีความต้องการด้านนี้มากที่สุด เนื่องจากในปัจจุบันหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) แทน ทำให้ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปใช้ ดังนั้นในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปใช้ ครูจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ และวิเคราะห์หลักสูตรอย่างถ่องแท้ ด้วยการดำเนินการอย่างเป็นระบบ จึงจะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ขวลิขิต ชูกำแพง (2551) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรเปรียบเสมือนแม่พิมพ์ของประชาชนในประเทศ ซึ่งคนที่จบการศึกษาในแต่ละระดับในประเทศ หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของคนที่ยกการศึกษาในระดับนั้น ๆ และหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู เนื่องจากตัวหลักสูตรเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของนักเรียนในระดับมาตรฐานเดียวกัน

ซึ่งครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้สะท้อนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ และ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553) กล่าวว่าในการนำหลักสูตรไปใช้นั้นครูเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูจึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และจริงจัง ตั้งแต่การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มแข็ง การให้การสนับสนุนด้านปัจจัยต่าง ๆ แก่ครู ได้แก่ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาตัวครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน

ด้านหลักสูตร

ผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับความต้องการการนิเทศด้านหลักสูตรมากที่สุด คือ การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร เนื่องจากการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ทำให้การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากการวิเคราะห์และตรวจสอบหลักสูตรเพื่อดูความชัดเจนของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ ความกระชับ ชัดของคำชี้แจง คำอธิบายสาระสำคัญ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ของหลักสูตร นอกจากนั้นจะดูความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจริงหรือไม่ สอดคล้องกับ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553) กล่าวว่าในการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องมีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน และได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อยู่อย่างกระชับ ชัด ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่ และ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ที่กล่าวว่าโรงเรียนจะต้องศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่แท้จริงคืออะไร มีความสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และชุมชนอย่างไร โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในเรื่องการวางแผนและนโยบายการจัดบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตร รวมทั้งแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าเอกสารหลักสูตรควรมีความชัดเจนสมบูรณ์ทันสมัย ชี้แนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับความต้องการการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด คือ การใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นวิธีการหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาส

ลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับสภาพ พุทธิพิภกุล (2558) ที่กล่าวถึงการใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning ว่าเป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน โดยการร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง และ ปริยานุช พรหมภาสิต (2558) กล่าวว่า เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องอ่าน ฟัง คิด และเขียน อย่างกระตือรือร้น ได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง คือ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า และผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับความต้องการการนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอนมากที่สุด คือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากสื่อช่วยเสริมให้การสอนน่าสนใจ และลดพลังงานที่ครูต้องพูดอธิบายให้น้อยลงได้ เป็นการประหยัดเวลาสอน สื่อการสอนจะช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ช่วยสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนจำได้นาน สอดคล้องกับ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ที่กล่าวว่าหลักการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เดิมของนักเรียน การใช้สื่อเพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ความเหมาะสมของชนิดสื่อกับกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อนั้นสามารถหาได้ในแหล่งวิชาการหรือในห้องเรียนนั้น และความสะดวกในการใช้งาน และ Brown and Other (1972 อ้างถึงใน สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2554) กล่าวว่า เกณฑ์สำหรับการเลือกสื่อการเรียนการสอน คือ ผู้เลือกสื่อต้องคำนึงถึงเกณฑ์การเลือกในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ความเหมาะสม (Appropriateness) ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงว่า สื่อการสอนจะสนับสนุนจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ รวมทั้งเหมาะสมกับระดับชั้นเรียนหรือไม่ ความเชื่อถือได้ (Authenticity) ต้องคำนึงถึงว่าสื่อการเรียนการสอนนั้นมีเนื้อหาถูกต้อง เทียบตรง ทนต่อเหตุการณ์หรือไม่ ผู้ผลิตมีคุณภาพหรือไม่ ความน่าสนใจ (Interest) ต้องคำนึงถึงว่าสื่อการเรียนการสอนนั้นดึงดูดความสนใจของผู้ใช้หรือไม่ สร้างแรงกระตุ้นและแรงจูงใจ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือไม่ อย่างไร

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับความต้องการการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มากที่สุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และวิธีการ

การเรียนการสอน เนื่องจากการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และโครงสร้างการจัดการเรียนการสอน ทำให้การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และวิธีการสอนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลง โดยมีการวัดและประเมินผลตามศักยภาพของแต่ละคน การใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เปิดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เน้นวิธีการเรียนรู้ วิธีการคิด และคำตอบที่ถูกต้องอาจมีความหลากหลาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลตามการปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญกับพัฒนาการของผู้เรียน เน้นการประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับ โขติกา ภาชีผล, ณัฐภรณ์ หลาวทอง และกมลวรรณ ตั้งชนกานนท์ (2558) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผลว่า การวัดและประเมินผลมีความสำคัญในการเรียนการสอนและมีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์การสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยที่การเรียนการสอนประกอบด้วยหลักสูตรที่ต้องมีจุดประสงค์การสอน อันเป็นลักษณะพฤติกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับนักเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน จุดประสงค์ต้องมีความชัดเจนและบ่งบอกถึงพฤติกรรมได้ครอบคลุมครบถ้วนตามกรอบเนื้อหา และมีหลักการและเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล โดยการวิเคราะห์เป้าหมายของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลักสำคัญของขั้นตอนนี้ คือ ต้องตอบคำถามว่า สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผลคืออะไร เช่น ต้องการวัดความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล ความรู้สึนึกคิด หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการปฏิบัติ ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. โรงเรียนควรจัดการนิเทศการสอนในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป
2. โรงเรียนควรมีการจัดโครงการหรืออบรมเชิงปฏิบัติการตามความต้องการของครูทั้งในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะในด้านหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผ่านคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศกับโรงเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนของครูในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (แก้ไขฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*.

กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลิต ชูกำแพง. (2551). *การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โชติกา ภาษีผล, ณัฐภรณ์ หลาวทอง และกมลวรรณ ตั้งชนกานนท์. (2558). *การวัดและประเมินผล*

การเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริญญ พรมภาสิต. (2558). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ Active Learning (AL) for Huso at KPRU*.

สืบค้นจาก <https://huso.kpru.ac.th/File/Academic/Manual-KM58.pdf>

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์ ปรีนธ์.

วัชร เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช*. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.

สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม “คุณภาพผู้เรียน.....เกิดจากกระบวนการเรียนรู้”*.

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา. (อัสสำเนา)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (2559). *รายงานผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ*

ขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559. (อัสสำเนา)

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2554). *การเลือกใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ*. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/a/email.kmutnb.ac.th/tctknowledgemanage/klum-fuksxn/kar-leuxk-chi-sux-kar-sxn>

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

Glickman, C.D., Gordon, S.P., & Ross-Gordon, J.M. (2010). *Supervision and Instructional*

Leadership : A Developmental Approach. 8th ed. Boston: Allyn and Bacon.